

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Neste Oyj pitää myönteisenä, että sivutuotteiden ja jäteperäisten materiaalien tuontia Suomeen uusiotuotteiden raaka-aineeksi pyritään sujuvoittamaan.

Vaikka jätelakiin ehdotetun uuden 5c §:n tavoitteena on jäteperäisten raaka-aineiden tuonnin sujuvoittaminen, kiinnitämme huomiota siihen, että tavoitteen toteutumista ei tule tarpeettomasti rajoittaa edellyttämällä lähtömaan viranomaisen päätöstä jätteeksi luokittelun päättymisestä. Nyt esitetyssä muodossa jää epäselväksi, mikä katsottaisiin Suomessa hyväksyttäväksi lähtömaan käytännöksi. EU- ja ETA-maissa ei ole yhtenäistä käytäntöä jätteeksi luokittelun päättymisestä, eikä kaikissa EU- ja ETA-maissa ainakaan tällä hetkellä tehdä tai vaadita ao. viranomaispäätöksiä. Tämän vuoksi kaikissa EU- ja ETA-maissa ei välttämättä sovelleta erityistä menettelyä asian suhteen.

Neste Oyj katsoo, että jätteeksi luokittelun päätyminen on ETA-maissa seurausta EU:n jätedirektiivissä mainittujen ei-enää-jätettä -ehtojen täyttymisestä. Tämän toteamiseksi Suomen ei tule edellyttää lähtömaan viranomaisen menettelyä ei enää jätettä (EEJ) -statuksen toteamiselle. Suomeen tuotavat EEJ-materiaalit hyödynnetään teollisuuden laitoksissa, joilla on oltava asianmukainen ympäristölupa näiden materiaalien, kuten muidenkin raaka-aineiden, käyttöön. Suomen ympäristölupakäytäntö varmistaa EEJ-materiaalien turvallisen käytön. Neste ei pidä tarkoituksenmukaisena EEJ-materiaalien kaksinkertaista valvontaa, jossa edellytetään lähtömaan menettelyn hyväksymistä ja ympäristölupamenettelyä tiukkoine EEJ-ehtoineen Suomessa.

Ehdotettu 5c § koskee jäteperäisten materiaalien tuontia ETA-maista. Vastaavaa tuontia Suomeen tapahtuu myös ETA-alueen ulkopuolisista maista. Niissä ei yleensä sovelleta EU:n jätedirektiivin tarkoittamia EEJ-vaatimuksia eikä näissä maissa ole vastaavia EEJ-menettelyjä.

Neste Oyj tuo jätemuoviperäistä uusioöljyä EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta Porvoon jalostamon raaka-aineeksi, millä pyritään vähentämään neitseellisen raakaöljyn käyttöä muovien ja kemikaalien raaka-aineiden valmistuksessa. Jäteperäisten materiaalien tuonti myös ETA-alueen ulkopuolelta tulee olla sallittua, sekä sen EEJ-statuksen tunnistaminen on mahdollistettava, silloin kun Suomeen tuotava materiaali soveltuu käytettäväksi raaka-aineena suomalaisessa teollisessa laitoksessa ja täyttää jätelain ja kemikaalilainsäädännön vaatimukset.

Ehdotamme 5c pykälän kuuluvan seuraavasti:

Toisessa maassa tehdyn päätöksen tai muun menettelyn tunnistaminen.

Suomeen toisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tuotava aine tai esine ei ole jätettä, jos jätteeksi luokittelun päättymisestä on mainitussa valtiossa tehty viranomaisen päätös tai jätteeksi luokittelun päättymisen on seurausta muusta menettelytavasta. Edellä sanottu koskee myös viranomaispäätöstä tai muuta menettelytapaa, jossa aine tai esine on määritetty sivutuotteeksi.

Suomeen muusta kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tuotava aine tai esine ei ole jätettä, jos se soveltuvin osin täyttää jätelain 5b §:n ja EU:n tuotelainsäädännön vaatimukset.

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään, toimivaltainen viranomainen voi katsoa aineen tai esineen olevan jätettä, jos on perusteltua epäillä, että sen käyttö aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Viranomaisen on tällöin tehtävä asiasta valituskelpoinen hallintopäätös.

Lain perusteluissa tulee todeta, että pykälässä 5c mainitulla "muulla menettelytavalla" Euroopan talousalueella tarkoitetaan tilannetta, jossa sivutuotteiden ja jäteperäisten materiaalien tuottaja tai sen käyttäjä toteaa materiaalin täyttävän EU:n jätedirektiivissä tarkoitetut EEJ -ehdot (ns. itsearviointimenettely). Tätä menettelyä sovelletaan silloin kun lähtömaassa ei ole sen lainsäädännössä määriteltyä EEJ -menettelyä. Tällöin ei siis edellytetä lähtömaan viranomaisen hyväksyntää EEJ -statukselle, mutta asianomaisen materiaalin on täytettävä EU:n tuotelainsäädännön vaatimukset. Edellä olevan estämättä toimivaltainen viranomainen voi kuitenkin katsoa aineen tai esineen olevan jätettä, jos on perusteltua epäillä, että sen käyttö aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle - kuten pykälän 3 momentissa todetaan.

Suomen ympäristökeskuksen 14.2.2024 päivätyn linjauksen mukaan materiaalin tulee täyttää EU:n tuotelainsäädännön vaatimukset, jos se tuodaan tuotteena.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

-

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Ohlström Mikael
Neste Oyj